

ІНСТИТУАЛІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ

THE INSTITUTIONALIZATION OF SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT: A THEORETICAL-METHODICAL ASPECT

Метою дослідження стало обґрунтування теоретико-методичних аспектів інституціоналізації соціально-економічного розвитку. Систематизовано та схематично представлено основні підходи до характеристики поняття «інституціоналізація». Соціально-економічний розвиток національної економіки як процес передбачає політику здійснення якісних і кількісних змін у соціально-економічній системі, поєднуючи зростання обсягу виробництва товарів і послуг із покращенням соціального, політичного та іншого благополуччя населення країни. Обґрунтовано сутність «інституціоналізації соціально-економічного розвитку національної економіки» як процесу перетворення соціальних намірів на форму шляхом формування, закріплення, постійної кристалізації та трансформації відповідних інститутів, які повинні забезпечувати ефективну реалізацію інституціональних змін.

Ключові слова: інституціоналізація, національна економіка, соціально-економічний розвиток, інституціональні зміни, інституції, інституціональне середовище.

Целью исследования стало обоснование теоретико-методических аспектов институционализации социально-экономического развития. Систематизированы и схематически представлены основные подходы к характеристике понятия «институционализация». Социально-экономическое развитие национальной экономики как процесс предполагает политику осуществления качественных и количественных изменений в социально-экономической системе, сочетая рост объема производства товаров и услуг с улучше-

нием социального, политического и иного благополучия населения страны. Обоснованно сущность «институционализации социально-экономического развития национальной экономики» как процесса преобразования социальных целей в форму путем формирования, закрепления, постоянной кристаллизации и трансформации соответствующих институтов, которые должны обеспечивать эффективную реализацию институциональных изменений.

Ключевые слова: институционализация, национальная экономика, социально-экономическое развитие, институциональные изменения, институты, институциональная среда.

The purpose of study was to substantiate theoretical and methodological aspects of the institutionalization of socio-economic development. The basic approaches to characterization of the concept of "institutionalization" are systematically and schematically presented. The socio-economic development of the national economy as a process involves a policy of making qualitative and quantitative changes in the socio-economic system, combining the growth of production of goods and services with the improvement of social, political and other well-being of the population of the country. The essence of "institutionalization of socio-economic development of the national economy" as a process of transformation of social intentions into a form by formation, consolidation, constant crystallization and transformation of relevant institutions, which should ensure effective implementation of institutional changes, is substantiated.

Key words: institutionalization, national economy, socio-economic development, institutional changes, institutions, institutional environment.

УДК 338.64

Муніка Н.О.

здобувач

Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій

Постановка проблеми. Інституціоналізація соціально-економічного розвитку національної економіки повинна мати на меті створення дієвих взаємозв'язків між інституціями в сфері виробництва, розподілу, обміну і споживання, що дасть змогу вивести трансформаційну економічну систему на якісно новий рівень, здатний забезпечити ефективне функціонування цілісного господарського комплексу країни. Це зумовлює необхідність дослідження теоретико-методичних аспектів процесу інституціоналізації.

На нашу думку, національна економіка України на сучасному етапі знаходиться в стані інституціональної трансформації, тобто пошуку та ідентифікації ефективних інституціональних форм соціально-економічного розвитку. Не можна не погодитись з думкою О. М. Москаленко, який стверджує, що «інституціональні дисбаланси

та розриви, дисфункціональність макроекономічної системи, регрес суспільних і базових ринкових інститутів залишаються ключовими характеристиками економічної системи України, а також визначають тенденції її економічного розвитку і формують небажані закономірності взаємодії та зворотні зв'язки між економічними агентами та економічною владою тощо» [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В сучасних наукових дослідженнях інституціоналізм є найбільш зростаючим в наукових колах напрямом економічної думки, відповідно, саме його основні засади стають методологічною базою досліджень для наукового пошуку. Зокрема, успіх такого масштабу Шпикуляк О.Г. [2] пов'язує з універсальністю застосування базових категорій («інститут» та «інституція») до широкого кола соціально-економічних явищ.

Традиційно, засновником інституційного підходу в економічній думці вважається Т. Веблен. В його працях об'єктами дослідження інституціоналізму є певні інститути (корпорація, держава, профспілки), а також правові, психологічні та морально-етичні аспекти (звичай, навички, інстинкти та ін.) [3, с.47]. Ці інститути і є рушійними силами розвитку людського суспільства. Зміст інституційного підходу полягає в тому, щоб не обмежуватися розглядом економічних категорій і процесів в чистому вигляді, а включити до аналізу інститути і враховувати позаекономічні чинники.

Одним із джерел інституціоналізму стали праці західних економістів, у тому числі лауреатів Нобелівської премії Р. Коуза, Д. Норта, Г. Беккера. Поняття інституціоналізації включає в себе два аспекти: «інституції» – норми, звичай поведінки в суспільстві, і «інститути» – закріплення норм і звичаїв у вигляді законів, організацій, установ [4, с. 12]. Поняття інституціоналізації з'явилося у першій половині ХХ ст. та досліджувалося ще соціологами класичного періоду, зокрема М. Вебером і Т. Парсонсом. З другої половини ХХ ст. активізувалися дослідження інституціоналізації, найбільш вагомими були публікації таких дослідників як: Н. Ползбі, С. Гантінгтон, К. Стром, Г. Коупланд, С. Петтерсон та інші, які трактують інституціоналізацію як процес становлення та кристалізації інститутів, якому властиві внутрішні та зовнішні ознаки.

Постановка завдання. Метою нашого дослідження стало обґрунтування теоретико-методичних аспектів інституціоналізації соціально-економічного розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Концепція інституціоналізму завдяки своїй міждисциплінарності дозволяє теоретично і методологічно обґрунтувати вплив існуючих правил гри, у регуляторному механізмі на формування параметрів суспільно-господарської результативності [5].

Інституціоналізація, за трактуванням юридичної енциклопедії як термін походить від (від лат. *institutum* – устрій, установа) – процес визначення і оформлення організаційних, правових та інших структур для задоволення суспільних потреб [6].

Інші науковці, серед яких П. Бергер, Т. Лукман, Л.Форбес, А. Селінгман та інші, розглядають інституціоналізацію через складові самого процесу, зокрема хабітуалізацію, легітимацію та легалізацію. Новий поштовх до вивчення інституціоналізації дали представники такого напрямку, як неоінституціоналізм, зокрема Р.Джефферсон, П. ДіМаджіо, Дж. Мейер, Л. Лонглі, Д. Норт, В.Пауелл та інші. Вони підкреслюють динамічний характер інституціоналізації, відповідно до якого вона не закінчується моментом створення інституту, а передбачає його постійну трансформацію.

Науковці вважають, що процес інституціоналізації став поступово формуватися після 1945 року і триває по сьогоднішній день. Процес інституціоналізації не обмежується якоюсь однією сферою системи глобальних відносин – в залежності від сфери застосування поняття «інституціоналізація» має декілька відмінних тлумачень. Незважаючи на те, що термін використовується у понятійному апараті різних сфер, бере він свій початок з соціології. Зокрема, з позицій соціології процес інституціоналізації активно досліджували П. Бергер і Т. Лукман [7, с. 9]. Вони визначають інституціоналізацію як процес утворення стійких форм соціально-політичної взаємодії, заснований на формалізованих правилах, законах, звичаях. Ті чи інші соціально-політичні відносини вважаються інституціоналізованими, якщо отримали правові та організаційні закріплення.

С. Фролов [8, с. 11] трактує інституціоналізацію як процес визначення та закріплення соціальних норм, правил, статусів і ролей, приводить їх у систему, яка здатна діяти в напрямку задоволення деякої суспільної потреби.

Політологи визначають категорію «інституціоналізація» як формалізацію та впорядкування процесів виробництва, організацію політичних відносин, які ведуть до відтворення політичної системи суспільства, а також відтворення сформованих суспільних (політичних, соціальних, економічних, духовних) відносин.

З культурологічної точки зору «інституціоналізація» – це перетворення будь-якого явища або руху в організований, упорядкований процес з певною структурою відносин, ієрархією влади, дисципліною, правилами поведінки [9, с.5].

Наприклад, Д. Фролов, О. Інютина, А. Шулімова визначають інституціоналізацію як системний процес функціонального, структурного та нормативно-правового оформлення господарського життя суспільства [10, с. 20].

А С. Бейгуленко, М. Третьяков, Н. Горбунов говорять про поняття «інституціоналізація» як будь-якого роду впорядкування, формалізацію і стандартизацію зв'язків та відносин [11, с. 3].

С. Петтерсон і Г. Коупланд трактують інституціоналізацію як [12] процес, унаслідок котрого інститути отримують свої цінності та стабільність. С. Гантінгтон [13] вважає, що інституціоналізація починається тоді, коли складається ситуація стабільної кооперації між ключовими акторами і групами, які мають більшість необхідних для функціонування організації ресурсів.

На думку А. Панебіанко, інституціоналізація, зокрема політичних партій, починається тоді, коли складається ситуація стабільної кооперації між ключовими акторами і групами, які мають більшість необхідних для функціонування організації ресурсів [14, с. 197].

Поняття «інституціоналізації» також викликало зацікавлення і серед українських дослідників. В українському соціологічному словнику за редакцією В. Пічі інституціоналізація тлумачиться як процес, у ході якого соціальні практики стають регулярними і довго-тривалими, так що їх можна представити як соціальні інститути [15, с. 147–148].

Українські вчені Є. Головаха та Н. Паніна бачать інституціоналізацію як процес становлення нових соціальних інститутів у трьох аспектах:

1) процес становлення і прийняття суспільством нових соціальних правил (законів, нормативних структур, традицій та ритуалів);

2) створення організаційних структур, які відповідають за артикуляцію і порядок дотримання цих правил і становлять соціальну структуру інституціоналізованої поведінки;

3) формування ставлення масових суб'єктів до соціальних правил і організованих структур, що відбиває погодженість людей із цим інституціональним порядком [16, с. 6].

Натомість Н. Черниш вважає інституціоналізацію процесом створення соціального інституту, заміну спонтанної та експериментальної поведінки передбачуваною поведінкою, яка очікується, моделюється, регулюється через визначення і закріплення соціальних норм, правил, статусів і ролей, приведення їх у систему, здатну діяти в напрямі задоволення певної суспільної потреби [17, с. 466].

Систематизуючи дослідження соціологів в цій сфері слід зазначити, що у вузькому розумінні інституціоналізація – це процес становлення і трансформації соціального інституту. У більш широкому і деталізованому розумінні інституціоналізація трактується з точки зору трьох типів характеристик – субстанціональних, дескриптивних та функціональних [17]. Відповідно до яких:

– інституціоналізація – це процес, упродовж якого відбувається перетворення аморфного соціального утворення у структуровану одиницю з певними властивостями.

– інституціоналізація – це процес, у результаті якого відповідно до тих чи інших дій чи бездіяння у суспільстві з'являється новий або починає діяти оновлений (реформований) соціальний інститут, здатний як до самовідтворення та внутрішньої узгодженості, зокрема, за рахунок певного набору соціальних норм та ролей, якими він володіє, так і до гнучкості, взаємодії із зовнішнім середовищем, яке приймає факт існування цього інституту, одночасно не створюючи перешкод для його незалежності.

– інституціоналізація – це такий процес, який сприяє консолідації суспільства або спричиняє його деконсолідацію, це процес, що, з одного боку, забезпечує суспільний розвиток і трансформацію, а з іншого – є їхнім наслідком [18].

В сучасній науковій літературі зустрічаються два схожих за звучанням термінів «інституалізація» та «інституціоналізація». Але, досліджуючи праці економістів та соціологів, особливої різниці у значенні даних термінів не виявлено. По суті, в обох випадках мова йде про процес запровадження або виникнення інститутів, тобто власне інститутогенез. Тому, ми вважаємо ці поняття ідентичними за значенням, але в подальшому в своїй роботі дотримуємося саме терміну «інституціоналізація».

З точки зору економістів, найбільш чіткою, на нашу думку, є позиція А. Ткача [19], який визначає інституціоналізацію як перетворення соціальних намірів у норму та формування правил економічного спілкування шляхом їх впровадження за допомогою владних інституцій (неписаних правил чи правової діяльності) на основі засобів правового, економічного і політичного регулювання.

Нами зроблено спробу систематизувати та схематично представити основні підходи до характеристики поняття «інституціоналізація» можна представити на рис. 1.1.

Соціально-економічний розвиток національної економіки зазвичай розглядається через призму розвитку регіонів країни. Зокрема, Є. Зарова та Г. Хасаєв, трактує соціально-економічний розвиток регіону – як «...процес безперервного економічного зростання території регіону, що відбувається під впливом зовнішніх і внутрішніх виробничих, інституційних, соціальних факторів, та забезпечує підвищення рівня і якості життя його населення» [20, с. 213].

Соціально-економічний розвиток національної економіки як процес передбачає політику здійснення якісних і кількісних змін у соціально-економічній системі, поєднуючи зростання обсягу виробництва товарів і послуг із покращенням соціального, політичного та іншого благополуччя населення країни. Заходи у процесі здійснення такої політики включають, зокрема, розвиток людського потенціалу, інфраструктури, захист навколишнього середовища, раціональне використання природних ресурсів, регіональний розвиток, високий рівень особистої відповідальності у суспільстві, забезпечення енергоефективності, адекватної правової системи, захисту прав власності, охорони здоров'я, безпеки, у т. ч. фінансової, збалансованості формування різних видів ресурсів та ін. покращення нацією економічного, політичного та соціального благополуччя її людей [21], тоді як економічне зростання як феномен збільшення величини валового внутрішнього продукту (ВВП), валового національного доходу (ВНД) та інших альтернативних показників, демонструє збільшення здатності економічної системи виробляти товари та послуги порівняно з одним періодом часу щодо іншого, відображаючи лише одну з граней економічного розвитку.

Висновки з проведеного дослідження. Зважаючи на проведені нами теоретичні узагальнення сутності інституціоналізації та поняття «соціально-економічний розвиток національної економіки» можна запропонувати авторське визначення терміну «інституціоналізації соціально-економічного розвитку національної економіки» варто розуміти процес перетворення соціальних намірів на форму шляхом формування, закріплення, постій-

ної кристалізації та трансформації відповідних інститутів, які повинні забезпечувати ефективну реалізацію інституціональних змін. Відповідно інституціоналізація соціально-економічного розвитку економіки в процесі децентралізації повинна стати еволюцією простих форм соціальної взаємодії людьми в межах громади на основі правил індивідуальної та соціальної поведінки, що формує новий вид відносин.

Рис. 1.1. Основні підходи до характеристики поняття «інституціоналізація»

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Москаленко О. М. Теорія та методологія інституціональної структури моделі випереджаючого економічного розвитку. Ефективна економіка. – 2014. – № 1. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2014_1_61
2. Шпикуляк О.Г. Інституції у розвитку та регулюванні аграрного ринку: [монографія] / Шпикуляк О.Г. – К.: ННЦ ІАЕ, 2010. – 396 с.
3. Veblen T. The Place of Science in Modern Civilization and Other Essays/ T. Veblen. –N.Y.: Huebsch. –2012. – P.239.
4. Кармазіна М. С “Інститут” та “інституція”: проблема розрізнення понять / М. С. Кармазіна, О. М. Шурбована // Політичний менеджмент. – 2012. – №9 4 (19). – С. 10–19.
5. Гречко А.В. Роль інституційного середовища у розвитку національної економіки. Сучасні проблеми економіки та підприємництво. – Випуск 11 – 2013. Режим доступу: <http://sb-keip.kpi.ua/article/view/47802/44047>
6. Юридична енциклопедія: В 6 т. /Редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. — К.: «Укр. енцикл.», 1998.
7. Berger P., Luckmann T. The Social Construction of Reality/ P. Berger, T. Luckmann. – N.Y: Garden City. –2011.– 219 p., c. 64
8. Фролов С. С. Социология организаций / С.С. Фролов. – М.: Гардарики. – 2011. – 304 с.
9. Демшина А. Ю. Визуальные искусства в ситуации глобализации культуры: институциональный аспект: автореферат диссертации доктора культурологических наук: 24.00.01 /Санкт-Петербургский государственный университет. – Санкт-Петербург. – 2011. – 18 с.
10. Фролов Д. П., Шулимова А. А., Инютина О.В. Система институций и механизм институализации социально-ответственной фирмы /Д.П. Фролов, А.А. Шулимова, О.В. Инютина //Вестник Волгоградского гос. университета // Экономическая теория. – 2013. – №1 (22). – С. 18–25.
11. Леонтьева Э. О. Институализация неформальных практик в сфере высшего образования: автореферат диссертации доктора социологических наук: 22.00.04 /Тихоокеанский государственный университет. – Хабаровск. – 2010. –19 с.
12. Copeland G.W., Patterson S.C. Changing an institutionalized system. dies.(Hg.), Parliaments in the Modern World. Changing Institutions, Ann Arbor, 1994. – P. 151–160
13. Huntington S.P. Political order in changing societies. Yale University Press. 2006
14. Panebianco A. Political Parties: Organisations and Power. – Cambridge: Cambridge Univ. Press, 1978. – 318 p.
15. Соціологія. Терміни. Поняття. Персоналії : навчальний словник-довідник / [заг. ред. Пічі В.М.]. – Львів : Новий світ – 2000, 2004. – 476 с.
16. Головаха Є. Пострадянська деінституціоналізація і становлення нових соціальних інститутів в українському суспільстві / Є. Головаха, Н. Паніна // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2001. – №4. – С. 5–22.
17. Черниш Н. Соціологія : курс лекцій / Н. Черниш. – Львів : Кальварія, 2003. – 540 с.
18. Бень О.Т. Інституціоналізація: теоретична інтерпретація поняття Вісник Львівського університету. Серія соціологічна. 2012. Випуск 6. С. 181–190
19. Ткач А. А. Інституціональні основи ринкової інфраструктури: монографія / А. А. Ткач. – К.: НАН України, Об'єдн. ін-т економіки, 2005. – 295 с.
20. Зарова Е. В. Эконометрическое моделирование и прогнозирование развития региона в краткосрочном периоде: Монография / Е.В. Зарова, Г.Р. Хасаев. – М.: Экономика, 2004. – 149 с
21. Economic development [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/Economic_development#cite_note-1

REFERENCES:

1. Moskalenko O. M. (2014) Teoriya ta metodologiya institucionalnoyi strukturi modeli viperedzhayuchogo ekonomichnogo rozvitku. Efektivna ekonomika. № 1. Rezhim dostupu.: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2014_1_61
2. Shpikulyak O.G. (2010) Instituciyyi u rozvitku ta reguluyuvanni agrarnogo rinku: [monografiya] K.: NNC IAE/396 s.
3. Veblen T. (2012) The Place of Science in Modern Civilization and Other Essays. N.Y.:Huebsch.239p.
4. Karmazina M. S. (2012) “Institut” ta “instituciya”: problema rozrznennya ponyat. Politichnij menedzhment. №94 (19). S. 10–19.
5. Grechko A.V. (2013) Rol institucijnogo sere-dovisha u rozvitku nacionalnoyi ekonomiki. Such-asni problemi ekonomiki ta pidpriemnictvo. Vipusk 1. 2013. Rezhim dostupu: <http://sb-keip.kpi.ua/article/view/47802/44047>
6. Yuridichna enciklopediya: (1998). V 6 t. /Red-kol.: Yu. S. Shemshuchenko (golova redkol.) ta in. K.: «Ukr. encikl.»
7. Berger P., Luckmann T. (2011) The Social Construction of Reality. – N.Y: Garden City. 219 p.
8. Frolov S. S. (2011) Sociologiya organizacij. M.: Gardariki. 304 s.
9. Demshina A. Y. (2011) Vizualnye iskusstva v situacii globalizacii kultury: institucionalnyj aspekt: avtoreferat dissertacii doktora kulturologicheskikh nauk: 24.00.01 /Sankt-Peterburgskij gosudarstvennyj universitet. Sankt-Peterburg. 18 s.
10. Frolov D. P., Shulimova A. A., Inyutina O.V. (2013) Sistema institucij i mehanizm institualizacii socialno-otvetstvennoj firmy. Vestnik Volgogradskogo gos. universiteta // Ekonomicheskaya teoriya. 2013. №1 (22). S. 18–25.
11. Leonteva E. O. (2010) Institutualizaciya neformalnih praktik v sfere vysshego obrazovaniya: avtoreferat dissertacii doktora sociologicheskikh nauk: 22.00.04 /Tihookeanskij gosudarstvennyj universitet. Habarovsk. 19 s.
12. Copeland G.W., Patterson S.C. (1994) Changing an institutionalized system. dies.(Hg.), Parliaments in the Modern World. Changing Institutions, Ann Arbor. 151–160
13. Huntington S.P. (2006) Political order in changing societies. Yale University Press.

14. Panebianco A. (1978) *Political Parties: Organization and Power*. – Cambridge: Cambridge Univ. Press. 318 p.

15. Sociologiya. (2000) *Termini*. Ponyattya. Personaliyi: navchalnij slovník-dovidnik / [zag. red. Pichi V.M.]. Lviv: Novij svijt. 476 s.

16. Golovaha Y. Panina N. Postradyanska deinstytucionalizacija i stanovlennya novih socialnih institutiv v ukrajinskomu suspilstvi. *Sociologiya: teoriya, metodi, marketing*. 2001. №4. S. 5–22.

17. Chernish N. (2003) *Sociologiya: kurs lekcij*. Lviv: Kalvariya. 540 s.

18. Ben O.T.(2012) *Institucionalizacija: teoretichna interpretacija ponyattya* Visnik Lvivskogo universitetu. Seriya sociologichna. Vipusk 6. S. 181–190

19. Tkach A. A. (2005) *Institucionalni osnovi rinkovoyi infrastrukturi: monografiya*. K.: NAN Ukrayini, Ob'yedn. in-t ekonomiki. 295 s.

20. Zarova E. V. (2004) *Ekonometricheskoe modelirovanie i prognozirovanie razvitiya regiona v kratkosrochnom periode: [monografiya]*. M.: Ekonomika, 2004. – 149 s

21. *Economic development* (2016). Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/Economic_development#cite_note-1

Munika N.O.

Degree Seeking Applicant

Black Sea Research Institute of Economics and Innovation

THE INSTITUTIONALIZATION OF SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT: A THEORETICAL-METHODICAL ASPECT

The institutionalization of socio-economic development of the national economy should aim at creating effective relationships between institutions in the sphere of production, distribution, exchange and consumption, which will allow to bring the transformative economic system to a qualitatively new level, capable of ensuring the effective functioning of the whole economic complex of the country. This necessitates the study of theoretical and methodological aspects of the institutionalization process.

At present, the national economy of Ukraine is in a state of institutional transformation, that is, finding and identifying effective institutional forms of socio-economic development.

The purpose of our study was to substantiate the theoretical and methodological aspects of the institutionalization of socio-economic development. The content of the institutional approach is not to limit the consideration of economic categories and processes in its pure form, but to include in the analysis of institutions and take into account non-economic factors.

The concept of institutionalism due to its interdisciplinarity allows to theoretically and methodologically substantiate the influence of existing rules of the game, in the regulatory mechanism, on the formation of parameters of socio-economic performance.

Based on the conducted research, it is established that in the narrow sense institutionalization is the process of formation and transformation of a social institution. In a broader and more detailed sense, institutionalization is interpreted in terms of three types of characteristics – substantive, descriptive, and functional.

From the point of view of economists, the most clear, in our opinion, is the position that defines institutionalization as the transformation of social intentions into norm and the formation of rules of economic communication through their implementation through the power institutions (unwritten rules or legal activity) on the basis of legal, economic and political regulation.

We have tried to systematize and schematically present the main approaches to the characterization of the concept of "institutionalization".

Socio-economic development of the national economy as a process involves a policy of making qualitative and quantitative changes in the socio-economic system, combining the growth of production of goods and services with the improvement of social, political and other well-being of the population of the country.

Measures in the implementation of such a policy include, in particular, human development, infrastructure, environmental protection, rational use of natural resources, regional development, a high level of personal responsibility in society, energy efficiency, an adequate legal system, protection of property rights, health protection, security, including financial, balance formation of different types of resources, etc. improving the nation's economic, political and social well-being, while economic growth, as a phenomenon of increasing gross domestic product (GDP), gross national income (GNI) and other alternative indicators, demonstrates an increase in the economic system's ability to produce goods and services over a single period time relative to the other, reflecting only one of the facets of economic development.

Taking into account the theoretical generalizations of the essence of institutionalization and the notion of "socio-economic development of the national economy", we can propose the author's definition of the term "institutionalization of socio-economic development of the national economy". institutions that should ensure the effective implementation of institutional change. Accordingly, the institutionalization of socio-economic development of the economy in the process of decentralization should become an evolution of simple forms of social interaction of people within the community on the basis of rules of individual and social behavior, which forms a new kind of relations.